

اجتهاد

Adresse

Idjtihad Constantinople

Téléph: St. 865

15 Mars 1922—No. 145

حیاتی، فلسفی، اجتماعی فکر غریزہ سی

«اون یدنجی سنہ تاسیسیه»

ادارہ خانہ سی

جفال اوغلندہ «اجتهاد ثوی»

تلفون : استانبول ۸۶۵

نومرو ۱۴۵ — ۱۵ مارت ۱۹۲۲

ایرانه ادبیاتی نك آلمانه ادبیانه تأثیر لری

کوته و شرق ادبیاتی

«الديوان الشرقي للمؤلف الغربي» ویا «West æstlicher Divan» = آدلی شرق طرزنده اوچ یوز صحیفه لک وادی ایضاحاتی محتوی نفیس بیردیوان صاحبی اولان آلمانیا نك اک بویوک شاعری Goethe، شرق قوملری و ادبیاتلریله تا چو جو قلعندن بری مشغول اولمشدر. شاعر نك شرق ادبیانه داترا لک او قودینی کتاب «انجیل» در.

کوته نك چو جو قلعنده انجیل و علوم دینییه تدریساتنه بویوک بیر اهمیت ویریلردی. ابونی دیندار آدملردی. شاعر نك خصوصی معلملری تربیه نك دینی استقامتنه رعایت ایتشلر و ذکی شا کرده انجیلک تا اک قدیم عبرانی اصنافی کوستر مشلدر. شاعر نك ایلمک ادبیات تجربه لر نده بودینی تلقین و تربیه نك تأثیر لری لک بارز اوله رق کوزه جاریار. کوته کنج لک کنده بیر مدت شاعر (هردهر) لک نفوذی

آلتده قالمشدی. بو شعر و ادب استادی نك عبرانی ادبیانه داترا [۱] اوتار یخده نشر ایتدیکی تدقیقلری کنج کوته نك چو جو قلق خاطره لرینی بیر قات دها جانلاندیرمشدی. صوکر آلمانیا نك اک حساس و اک جوال شاعری (شیلار) ایله طانیشدی. اون سکیزنجی عصر عرفان و ادبیاتی نك بویاکی معظم قطبی بینده ۱۷۹۴ دن ۱۸۰۵ سنه سنه قادار بویوک بیر صمیمتله دوام ایدن مخبره لری [۲] اثناسنده

[۱] Herder, «Vom Geist der Hebräischen Poesie» (1782)

[۲] Heinz Amelung, «Briefwechsel zwischen Schiller und Goethe» 3 Bände. (Deutsche Bibliothek, Berlin) 40 Mark.

کوته، عبرانی لسانی و انجیل تبعلریله دها یاقیندن مشغول اولمشدی. داستانک منشاء و ماهیتی تدقیق ایدیوردی. شیلار لک ایرکن ثولومندن صوکر ماتمزه دوستی بو تبعلره یالکنز باشنه دوام ایتدی. عبرانی ادبیاتی نك کوته یه اولان تأثیر لری انجیه دن انجیه تعین ایتک ایچین شاعر لک بوتون اثر لری تدقیق ایتک لازمدر. «خیال و حقیقت» [۳] آدلی بیو غرافیسی نك دردنجی کتانبنده عبرانی ادبیانه تخصیص ایتدیکی صحیفه لر، بو فیضی تأثیر لک اک لطیف انطباعلری محتویدر.

انفاس بکتابشیه

نفس — ۳

حق بولنه کیدنلرک
آره، پیرو صفن ایدنلرک
برمر شده اولسم چراق
یابسه لکیمک طراق
یوغی، حقه وورسه ل
خارمان کی صاوورسه ل
طورونی بز بر دده نك
منکر ایله جنک ایده نك
سیرانی! قالدیر بارماغک
دریبه آقان ایرماغک

سیرانی بابا [۴]

[۴] سیرانی بابا: قیصر نك دوه لاقصیه سنندن اولوب ۱۲۸۰ تاریخلر نده وفات ایتش و امثالی آره سننده نادر بر ساز شاعر بدر. قوشمه لر نده کیرقت خیال، تطابق الفاظ و معانی شایان دقتدر. حامی ا. رفی

کوته نك شرق ادبیانه

علاقه و برستش لری یالکنز عبرانی ادبیانه منحصر قالمادی. کنج لک کنده اک زیاده سودیکی مشغله لر ندن بری ده عرب و اسلام ادبیاتلری ایدی. ۱۷۷۲ ده (هردهر) یازدینی بیر مکتوبده شویله دییوردی:

«Ich möchte beten wie Moses im Koran: Herr, mache mir Raum in meiner engen Brust!» [۵]

کوته نك نظر نده قرآن کریمه انجیل شریف عینی قیمت ادبییه جانز ایکی کتاب مقدس دی. حتی Maraccius لک ۱۶۹۸ سنه سننده Padua ده عبرانجه ولانبنجه اوله رق طبع ایتدیکی قرآن کریمی آلمانجهیه ترجمه ایتک آرزوسی، کنج لک مشغله لر نك اک حرا رتایلر ندن بیر ایدی. کوته نك Klagegesang von

(۳) Goethe, «Aus meinem Leben, Dichtung und Wahrheit» (Reclam jun, Leipzig) 240 MK. 10. صحیفه

(۵) «قرآن کریمه موسی نك دعاسی کبی بنده نیاز ایتک ایسترم: یارب! طار سینه مده بکا میدان آج ا»

دستان [۴]

آندم بره پوستمی
باغداش قوردم، او طوردم
آ کدم اسکی دوستمی
دشمن اولمش دیدیلر
آ کینلره چکرکه
آ کینلره ضبطه
زنکینلره قونقره
دشمن اولمش دیدیلر

بر قول اوغلی آتمش اوق
دشمن اولمش دیدیلر

فرمان دیکر می طازی
بولمش دوم دوز بر یازی (۱)
کود اوغلنه آبوازی
دشمن اولمش دیدیلر

درزی، چیقیت، آبازه
هپ اویدی او پایازه
قصه دولی نمازه
دشمن اولمش دیدیلر

دنی بوتون آتار
نه به راحت یاتار
قالتوب وطن صاتار
غزاد اولمش دیدیلر

باغری یانیق ییکیتلر
قیزلری کیلیتلر
عرضه، جانه هپ ایتلر
دشمن اولمش دیدیلر

باچیمه (۲) یان باقدیلر
یوره کیمی یاقدیلر
حرامه آد طاقدیلر
حلال اولمش دیدیلر

[۴] * آناطولیده، حسن قلعه‌لی، اوقوماق
یازماق بیلمز (گل‌بکر) اسمنده بیر سازشاعینک دره
آناطولی روحک نالان و پریشان بر افاده حسینی
اولماق اعتبارله (اجتهاد) درج ایدیورز
(۱) (یاری) . قصه و کوی خارجه‌ده کی خالی
اراضیه کویونک ویزدیکی عمومی بر ایدیلر .
(۲) باچی، قیز قارداش .

der edlen Frauen des Asan Aga
کنجلیک اتری . عرب ادبیاتندن ملهمدر .

۱۷۸۳ تاریخندن Iones ک انکلزجه به ترجمه
ایتدیکی اسکای عرب آنارندن (معلقات Muallakat) ی
آلمان دیلنه نقل ایتیه به بیله هوس ایتشدی . کوته‌نک
هان بوتون اثرلرنده ، حتی شاه‌اثری اولان Faust ده
بیله بوتأثیر والهاملرک ایزلری کشف ایده بیلیرسکیزه [۴]

★

فقط کوته بو قادرلده قالدی . اونک اوزاقلره
باقان نظرلری و اشتیاقلر ایچنده یانان بویوک قلبی ده
دهرین منبعلر آریوردی . بوتون آوروپایی غلیان و خسرانه
سور و کله‌ین (لایب‌چیغ) ملخمه‌سی‌نک ولوله‌لی کونلرنده
قوجا شاعر سکونتلی کوشه‌چکنه چکیلمش، خاطراتنده
اعتراف ایتدیکی وجه ایله ، سیاسی جدال‌لرک قانلی حادثه
لری آلتنده بیزار اولان روحی «ک اوزاق افقلرده»
شعر و سکون آرمایه چقمشده . [۵] بو ک اوزاق
افقلر، تا ایران، هند، چین حدودلرینه قدر یاییلیوردی .
آوروپا حرب آتشی ایچنده یانارکن کوته Sonnerat
«Voyage aux Indes» نامنده کی کتابی اوقویور ،
Marco Polo [۶] ایله بیرلکده چین اولکلرنده طو
لاشیور، Klaproth ک «Reise in den kaukasus
und nach Georgien in den Jahren 1807
uud 1808» عنوانی کتابیلده قافقاس داغلرنده فکرأ
سیاحت ایدیوردی . فقط روحی‌نک بو قادار محتاج اولدوخی
شعر و آرمی ، یکی منبع الهامی ، نهایت (سعدی) نک
«کستان» نده بولدی .

علی بهرا

(ختای کلجک نسخه‌زده در)

(۴) Gœthe, «Faust» Zwei Teilen. 220
(Reclam jun. Leipzig) 10 MK .
(۵) «... Hier muss ich noch einer
Eigentümlichkeit meiner Handlungs-
weise gedenken. Wie sich in der politi-
schen Welt irgend ein ungeheures Bedroh-
liches hervortat, so warf ich mich eigen-
sinnig - auf das Entfernteste-». «Annalen»
1813.

[۶] Marco Polo, «Reise in den Orient»
Ronneburg, 1802.